

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 179/04

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. mája 2004 predbežne prerokoval sťažnosť maloletých J. Š. a M. Š., zastúpených matkou L. Š., bytom Ž., zastúpených advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci porušenia ich základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Obvodného oddelenia Policajného zboru v Čani vo veci ČVS: ORP-138/PP-ČA-2003 a postupom Okresnej prokuratúry Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 1296/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletých J. Š. a M. Š., zastúpených matkou L. Š. **o d m i e t a** ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. mája 2004 doručená sťažnosť maloletých J. Š. a M. Š., zastúpených matkou L. Š., bytom Ž. (ďalej len „sťažovatelia“), v ktorej tvrdia, že postupom Obvodného oddelenia Policajného zboru v Čani (ďalej len „obvodné oddelenie“) vo veci ČVS: ORP-138/PP-ČA-2003 a postupom Okresnej prokuratúry Košice - okolie (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 1296/03 došlo k porušeniu ich základného práva domáhať sa zákonom

ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), pretože oba orgány činné v trestnom konaní neuznali ich postavenie ako poškodených podľa § 43 ods. 1 Trestného zákona.

Sťažovatelia okrem vyslovenia porušenia tohto základného práva navrhujú, aby ústavný súd uložil obom orgánom, obvodnému oddeleniu a okresnej prokuratúre konať v ich veci a považovať ich za poškodených.

2. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

3. Ústavný súd z obsahu listín predložených sťažovateľmi zistil, že trestné stíhanie ich otca D. Š. bolo zastavené uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. Pv 1296/03 z 31. októbra 2003, ktoré sťažovateľom ani ich zákonnej zástupkyňi (matke) nebolo doručené. Okresná prokuratúra oznámila matke sťažovateľov, že podľa stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadreného v judikáte sp. zn. R 55/1993 nie je poškodenou podľa § 43 Trestného poriadku (ďalej aj „TP“). Z uvedeného ďalej vyplýva, že trestné stíhanie otca sťažovateľov bolo zastavené uznesením okresnej prokuratúry bez toho, aby o veci rozhodovalo obvodné oddelenie.

4. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Takýmto právnym prostriedkom v konaniach podľa Trestného poriadku je aj sťažnosť. Podľa § 141 ods. 2 TP sťažnosťou možno napadnúť každé uznesenie vyšetrovateľa a policajného orgánu okrem uznesenia o začatí trestného stíhania (§ 160). Uznesenie súdu a prokurátora možno sťažnosťou napadnúť len v tých prípadoch, kde to zákon výslovne pripúšťa a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni.

Zastavenie trestného stíhania otca maloletých sťažovateľov pre trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona okresnou prokuratúrou je napadnuteľné podľa § 172 ods. 3 TP v znení k 31. októbru 2003 sťažnosťou. Ak sa sťažovatelia, resp. ich zákonná zástupkyňa domnievali, že majú postavenie poškodených, ktoré im okresná prokuratúra aj obvodné oddelenie odopierali, najmä tak, že s nimi nekonali ako s poškodenými a nedoručili im ani zastavujúce uznesenie, potom mali k dispozícii sťažnosť podľa Trestného poriadku, o ktorej by rozhodovala nadriadená príslušná krajská prokuratúra. Tento postup sťažovateľov nemožno nahrádzať alebo alternovať sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Napokon nadriadená krajská prokuratúra mohla poskytnúť ochranu sťažovateľom nielen postupom podľa Trestného poriadku, ale aj podľa § 17 ods. 2 písm. b) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení zákona č. 458/2003 Z. z. (ďalej len „zákon o prokuratúre“), podľa ktorého prokurátor dbá na zabezpečenie práv poškodeného v rozsahu ustanovenom osobitnými zákonmi. Súčasne ústavný súd pripomína § 31 a nasl. citovaného zákona, ktorý umožňuje efektívne využívať podnety prokurátorovi a ich vybavenie napádať aj opakovaným podnetom nadriadenému prokurátorovi.

Sťažovatelia nevyužili ani postup podľa zákona o prokuratúre, hoci podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu sa tieto podnety považujú za efektívny prostriedok ochrany práv fyzických aj právnických osôb vo vzťahu k rozhodovaniu orgánov činných v trestnom konaní podľa Trestného poriadku.

5. Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažnosť je neprípustná z dvoch dôvodov. Ak sťažovatelia mali názor (ako to tvrdia na strane 7 sťažnosti), že im bolo odňaté právo vykonávať oprávnenia poškodeného, museli využiť nielen žiadosti o informácie, ale aj právny prostriedok, ktorý by im patril, ak by boli poškodení podľa § 43 ods. 1 TP. Sťažovatelia mohli postupovať aj podľa zákona o prokuratúre. Sťažovatelia tieto zákonné možnosti nevyužili, a preto ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia je podmienené vyslovením porušenia práva sťažovateľov (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti, ktorou sa sťažovatelia domáhali jeho priznania, nezaoberal.